

HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor bakalářské práce: Adéla Linhartová

Název práce: Etymologie odborných jmen hub ve vztahu k výuce přírodopisu na základních a středních školách

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jana Štěpánková

Oponent bakalářské práce: Mgr. Jitka Kopecká, Ph.D.

(hodnocení: zvolenou kategorií hodnocení označte **x**)

1. Problémová oblast (záměr práce)	ano	jen částečně	ne
Problémová oblast závěrečné práce je stanovena v souladu s aktuálními vědeckými poznatky v dané oblasti	x		

2. Cíle práce	ano	jen částečně	ne
Cíle práce jsou formulovány jasně a konkrétně	x		
Cíle práce jsou formulovány v souladu se stanovenou problémovou oblastí.	x		
Cíle odpovídají struktuře závěrečné práce	x		
Stanovené cíle byly naplněny	x		

3. Teoretická východiska práce	ano	jen částečně	ne
V práci jsou rozpracovány klíčové kategorie, které zakládají její teoretický rámec.	x		
Téma je náročné na zpracování teoretických poznatků		x	
Autor pracuje s aktuální odbornou literaturou a zdroji		x	
Autor provádí analýzu a hodnocení aktuálního stavu zkoumání v dané oblasti a vyvozuje závěry pro praktickou část práce	x		
Použité zdroje a prameny korespondují s tematickým zaměřením práce	x		
Práce vychází z primárních zdrojů		x	

4. Praktická část práce	ano	jen částečně	ne
Autor volí adekvátní metody a postupy s ohledem na tematické zaměření práce	x		
Autor správně používá metody a postupy sběru a zpracování empirických dat	Nelze hodnotit - autorka nepracuje s empirickými daty		
Autor vyvozuje platnost závěrů s ohledem na zjištěné údaje			
Praktická část práce je náročná na zpracování empirických dat			

5. Formální náležitosti	ano	jen částečně	ne
Práce je logicky uspořádána	x		
Práce má přiměřenou stylistickou úroveň		x	
Odkazy a citace jsou v souladu s platnou citační normou	x		
Práce má vhodnou grafickou úpravu (úprava textu, grafů, tabulek, příloh atd.)			x

7. Přípomínky a otázky k obhajobě:

Předkládaná závěrečná práce studentky Adély Linhartové si klade za cíl vytvořit etymologický slovník odborných jmen hub, které se běžně vyskytují v učebnicích pro základní a střední školy a stávají se tak součástí učiva přírodopisu resp. biologie.

Práce má rizi rešeršní charakter a lze ji tematicky rozdělit do tří částí: první část je etymologická včetně pojednání o českém názvosloví a binomické nomenklatuře, druhá část se zaměřuje na systém a charakteristiku hub a ve třetí části bakalářské práce studentka vytváří samotný etymologický slovník vybraných českých názvů hub.

V etymologické části své práce se autorka věnuje převážně metodice rekonstrukce významu slova v návaznosti na české názvosloví a binomickou nomenklaturu. Autorka zde také upozorňuje na rozdíly v užívání českých názvů druhů hub v závislosti na jejich všeobecné známosti a současně upozorňuje na to, že vzniká celá řada nových českých názvů. Jako příklad uvádí srovnání „nového“, a „starého“ atlasu s citací atlasu Hagara a Antonína (2006). Není zde však jasné, které atlasy jsou z tohoto pohledu srovnávány.

Systematická část závěrečné práce se věnuje problematice hierarchických a fylogenetických systémů. Studentka zde upozorňuje na vzrůstající význam fylogenetických systémů pro klasifikaci organismů, tedy i hub, avšak vzhledem k tomu, že pracuje s poměrně starou literaturou (Rpsypal, 2003), jsou některé informace prezentované v této souvislosti poněkud zavádějící. Příkladem je např. tvrzení, že studie na molekulární úrovni jsou teprve v počátečních fázích výzkumu, což již zdaleka nepatí. Právě molekulární biologie a kladistika se v posledních letech velmi výrazně rozvíjejí a přináší celou řadu již platných revizí ve fylogenezi a následně i systematické kategorizaci jednotlivých skupin organismů. To dokládá i systém hub, se kterým autorka ve své práci pracuje a který reflektuje aktuální pojetí hub a „houbových organismů“ (Kalina et Váňa, 2005, Kirk et al. 2001 – Dictionary of Fungi, v textu práce necitována práce Kirka et al., 2001).

Z textu práce vyplývá, že se autorka zaměřuje na skupinu Fungi, tj. houby v užším pojetí. Pokud je jedním z dílčích cílů práce také podrobné zpracování systému hub, mohlo být v textu více rozpracované současné pojetí systému hub a tzv. houbových organismů včetně porovnání původního morfologického a biochemického zakládajícím se na čtyřech systematických odděleních a současného systému, vycházející z molekulární biologie (sekvenování), které nově tyto organismy rozděluje do tří říší. Zdy by bylo ale vhodné pracovat s větším množstvím literatury včetně zahraniční, nad rámec dnes již klasicky vnímané vysokoškolské učebnice Kaliny a Váni (2005). Jednotlivá charakterizovaná oddělení „pravých hub“ by bylo vhodné doplnit o obrazový materiál popisovaných druhů a srovnávací anatomická vyobrazení typických znaků jednotlivých oddělení.

Praktická část, která se zaměřuje na zastoupení jednotlivých druhů/rodů v učebnicích přírodopisu a biologie pro základní resp. střední školy, začíná kapitolou metodika. Trošku kostrbatě popsaná metodika je v podstatě vyjádřením obsahové analýzy jednotlivých učebnic zaměřených na učivo hub, která se zaměřuje převážně na četost sledovaných znaků (tj. zástupců jednotlivých rodů a druhů hub) v konkrétních učebnicích. Autorka rámcově popisuje stranový rozsah učiva o houbách, základní způsob dělení hub a vybrané zástupce, na které se učebnice zaměřuje nejvíce. V kontextu předhozí kapitoly věnované systematické hub by bylo dobré porovnat dělení hub v jednotlivých učebnicích s ohledem na vývoj poznání v této oblasti, protože studentka porovnává učebnice vydané v poměrně širokém časovém období let 1965 – 2017. Zajímavá by byla také srovnání původních a nových řad učebnic Fraus a Prodos. Výstupem této analýzy je potom tabulka, která představuje rody a druhy hub, jež se v jednotlivých učebnicích (ne)objevují. Škoda, že autorka práce s těmito daty již dále nepracuje a neprezentuje nějakou hlubší srovnávací analýzu jednotlivých učebnic zaměřenou např. na nejčastěji zastoupené druhy v jednotlivých učebnicích, zda to odráží nějakým způsobem např. známost příslušných taxonů, jejich význam pro člověka, apod. Krátce je jakési stručné zhodnocení četnosti vybraných taxonů vyjádřeno až v kapitole Závěr. Zastoupení vybraných druhů v jednotlivých učebnicích mohlo být uvedeno také v následném etymologickém slovníku.

Etymologický slovník vybraných rodů a druhů hub je zpracován přehledně dle abecedy, se stručným popisem etymologie slova a příslušnou citací odkazující na samotý původní zdroj informace. Lze konstatovat, že jako pomůcka pro učitele základní školy a střední školy k vysvětlení původu názvu příslušné houby je tento text plně dostačující.

Pokud bych měla ohodnotit také formální stránku práce, pak studentka dodržela všechny požadavky a náležitosti, které tento typ prací má mít a které jsou na ně kladené. Vítku bych směřovala spíše ke stylizaci některých pasáží textu, kde je naprosto zřejmé, kdy autorka pracovala s určitou literaturou a kdy naopak formuluje vlastní myšlenky. V druhém případě je patrná jistá kostrbatost a neučesanost písemného projevu. Podobný problém vidím i v grafické úpravě práci, kdy vzhledem k jejímu obsahu mohla být doplněna o větší

podíl obrazového materiálu. Obrázek 1 má velmi nízkou kvalitu, navíc s velmi nízkým informačním potenciálem (sdělení obrázku musí být jasné na první pohled). Obr. 2 se vyznačuje obdobným problémem, navíc ani na jeden z obrázků není přímý odkaz v textu, není tedy zřejmé, proč dané obrázky v textu vůbec jsou.

Otázky k obhajobě:

Vysvětlete rozdíl mezi rostlinnou buňkou a buňkou hub.

Vysvětlete etymologický původ českého názvu lanýž.

V kontextu současného mykologického systému vyberte skupinu hub, jejíž zástupci se v současných učebnicích přírodopisu vyskytují nejčastěji a vysvětlete proč. Je patrný nějaký rozdíl mezi učebnicemi pro základní a střední školy a rozdíl mezi dříve a dnes používanými učebnicemi?

Práce **je**/není doporučena k obhajobě.

Navržený klasifikační stupeň: **D**

V Olomouci dne 9. 5. 2019

Mgr. Jitka Kopecká, Ph.D.
oponent bakalářské práce